

הקדמה למורה

"אגדה חיה" הוא מיזם מוזיקלי-זואולוגי של היוצר שחר אבן צור (מוניקה סקס), בשיתוף מוזיאון הטבע ע"ש שטיינהרדט, אוניברסיטת תל אביב. המיזם מציג את הרעיון כי בטבע הישראלי (ובטבע בכלל) קיים מגוון רחב מאוד של בעלי חיים, תוך התמקדות ב"כוכבים" הפחות מוכרים של הטבע בארץ ובמאפיינים הייחודיים להם. צוות חוקרים במוזיאון סייע בבחירת בעלי החיים לאלבום וסיפק את המידע המדעי עליהם. אבן צור חקר, למד, כתב, הלחין ושר, התאים לכל דמות את הסגנון המוזיקלי שלה, ויצר אלבום ייחודי, שמבוגרים וילדים יכולים ליהנות ממנו כאחד.

תקציר הפעילות

היכרות עם בעל חיים נפוץ בסביבת האדם דרך האזנה לשיר ומשחקים.

מטרות הפעילות

1. היכרות עם מאפייני חיית הבר הנפוצה בסביבת האדם.
2. העמקת החיבור של התלמידים לחיות בר בסביבתם.

שכבת גיל

יסודי

קישור לשיר ולמידע נוסף על צב יבשה מצוי:

<https://smnh.tau.ac.il/discover/turtle/>

פתיחת הפעילות - האזנה מודרכת

צפו בקליפ על צב היבשה המצוי [בקישור](#). לפני הפעלת השיר בקשו מהתלמידים לשים לב לפרטים הבאים, המופיעים בשיר:

א. ממה הצב מודאג? (אין לו שטח מחיה, הוא מתקשה למצוא מזון, אנשים אוספים אותו הביתה, הוא מפחד מתנים ומדריסה)

ב. ממה הצב ניזון? (בעיקר מצמחים, אבל גם מחיות קטנות)

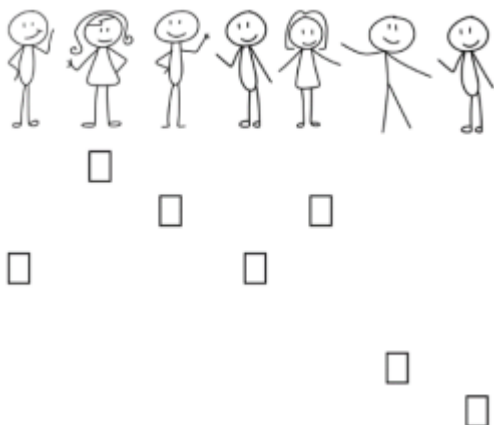
חיות בר הן כל אותן חיות שלא ביתו על ידי האדם, החל מחרקים זעירים ועד יונקים גדולים. חיות הבר ממלאות תפקידים חיוניים במערכות האקולוגיות שהן חלק מהן: חלקן מאביקות צמחים, אחרות מפרקות חומר אורגני, יש המפיצות זרעים ואחרות מסייעות בוויסות אוכלוסיות מזיקים. הכרת חיות הבר החיות בקרבת האדם מאפשרת לתלמידים להבין את חשיבותן ולחזק את תחושת האחריות והמסוגלות של התלמידים להגן על חיות הבר בסביבתם הקרובה.

פעילות בעקבות השיר

נשחק משחק שידגים בצורה חווייתית את הקשיים של צבי היבשה, ויעודד את התלמידים לחשוב על דרכים לעזור להם.

1. נסדר את התלמידים בשורה (זה ליד זה), נגדיר את קו הסיום במרחק של עשרה צעדים קדימה.
2. מול כל תלמיד/ה, במרחקים שונים, נפזר דפים הפוכים שעליהם כתובים אירועים בחיי הצב (מצורפים בהמשך המערך). האירועים מציגים הזדמנויות (כמו "מצאת מזון!") או איומים (כמו "הגעת לכביש שאתה לא יודע כיצד לחצות").

3. בכל מחיאת כף של המורה, יתקדמו התלמידים צעד אחד קדימה.

4. מי שנחת על הדף שלו מרים אותו ומקריא לכיתה.
5. הכיתה מחליטה ביחד אם האירוע המתואר הוא איום או הזדמנות, ובהתאם התלמיד/ה ייקחו צעד אחורה (איום) או קדימה (הזדמנות). התלמידים ישמרו בידם את הדף עד סוף המשחק.

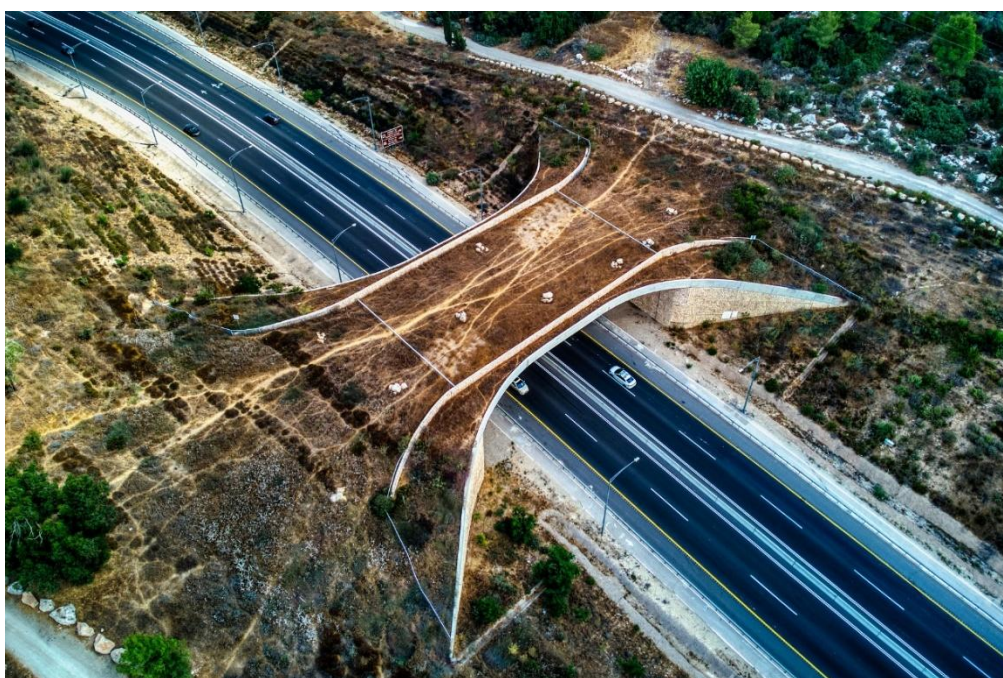
6. כולם ממשיכים להתקדם ביחד על פי קצב המחיאות של המורה. המשחק מסתיים כאשר כולם הרימו את הדפים שלהם.

7. לסיכום, נושיב את התלמידים במקומם, כדי לראות מי נשאר מאחור ומי מקדימה. נסכם את האירועים החיוביים מול השלילים.

הכריזו על שמורה חדשה. עכשיו לא ידרסו אותי!

הקימו גשר אקולוגי: מעבר חציה מוגבה מעל הכביש לבעלי חיים. עכשיו אני יכול לחצות ב בטחה!

הקימו גדר נמוכה לאורך הכביש. עכשיו לא ארד בטעות לכביש!

הרחיקו תנים מהאזור. עכשיו אני יותר בטוח מפני טורפים!

אסרו על נסיעת טרקטורונים בשטח הטבעי שבו אני חי. עכשיו לא ידרסו אותי!

הסבירו לאנשים שאני חיית בר מוגנת. עכשיו כבר לא אוספים אותי!

שיקמו שטחי מחיה שנפגעו. עכשיו יש לי מקום לחיות בו!

הגבילו את הבנייה באזור. עכשיו שטחי המחיה שלי לא מצטמצמים!

הקימו מרכז הצלה לצבים פצועים. אם אפצע, יטפלו בי!

חוקרים שמו עלי משדר.

עכשיו הם יודעים איפה אני

חי ואיפה צריך להגן עלי!

הקימו תוכנית לניטור אוכלוסיית הצבים. עכשיו יש מידע על המצב של האוכלוסייה שלי.

הקימו עמותה ששומרת עלי. עכשיו יש מי שמגן עלי!

מצאתי בת זוג לרבייה, והיא הטילה ביצים בגומה שהיא חפרה!

מצאתי מזון! המון רכיכות, תולעים וצמחים טעימים.

הגבירו את האכיפה נגד נסיעה לא חוקית בשטחים פתוחים. עכשיו אני הרבה יותר בטוח.

הגבירו את האכיפה
והפיקוח על מכירת חיות
בר. עכשיו כבר לא מנסים
ללכוד אותי.

ביצעו פעולות לשיקום הצמחייה המקומית, ועבשיו יש לי יותר מקורות מזון טבעיים.

נפצעתי, אבל מישהו מצא אותי והעביר אותי לבית החולים לחיות בר בספארי

בנו שכונה חדשה על שטח השדה שבו גרתי

הגעתני לכביש, ואני חושש לחצות אותו. איך אגיע לשדה בצד השני?

הגעת לי לאספלט רותח. קשה לי לחצות את הכביש!

התנים מתרבים מאוד כי הם ניזונים מפחי האשפה של בני האדם, ועכשיו התנים מנסים לתקוף אותי.

טרקטורונים נוסעים מהר בשטח הפתוח שאני חי בו ומסכנים אותי.

כלי רכב שנוסעים בשטח דורסים את הקינים שבהם מוטלות הביצים שלי.

הצבים הצעירים שלי, שרק עכשיו בקעו והשריון שלהם עדיין רך, נטרפו על ידי עורב.

הצבים הצעירים שלי, שרק עכשיו בקעו והשריון שלהם עדיין רך, נטרפו על ידי תן.

הצבים הצעירים שלי,
שרק עכשיו בקעו והשריון
שלהם עדיין רך,
נטרפו על ידי כלב,
שהתרוצץ ללא רצועה.

מישהו אסף אותי כחיית
מחמד הביתה, כי הוא לא
ידע שאני חיית בר מוגנת.

למרות שקוראים לי צב
יבשה מצוי, אני כבר לא
באמת מצוי... וקשה לי
למצוא בנות זוג לרבייה.

קשה לי למצוא עלה ירוק
או פרח לאכול, יש מדרכות
ומדרגות בכל מקום.

אני איטי וקשה לי להגיע לשטחי מחיה חדשים שמתאימים לי.

הייתה שריפה בשדה שהיה
הבית שלי, וקשה לי להגיע
לאזור טבעי חדש.

אכלתי מזון צמחי מרוסס בשדה חקלאי ואני לא מרגיש טוב.

מישהו אסף אותי ואת כל החברים שלי כדי למכור אותנו כחיות מחמד.